

КАРАР

№ 9

17.08.2021г

**«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль
районы Юртау авыл жирлегә жирләреннән файдалану һәм саклау»
муниципаль программасын раслау турында**

Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Юртау авыл
жирлегә территориясендә жирләрен саклау максатында, Россия Федерациясе
Бюджет кодексының 179 маддәсе, РФ Жир кодексының 11, 13 маддәләре,
06.10.2003 № 131-ФЗ «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның
гомуми принциплары турында» Федераль законы, 28.07.2004 № 45-ЗРТ
«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы
Законы нигезендә, Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы
Юртау авыл жирлегә Башкарма комитеты

КАРАР ЧЫГАРА:

1. «2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль
районы Юртау авыл жирлегә жирләреннән файдалану һәм саклау» муниципаль
программасын расларга (Кушымта).
2. Бу карар кул куелу вакытыннан законлы көченә керә һәм
<http://pravo.tatarstan.ru/> адресы буенча Татарстан Республикасының рәсми
хокукый мәгълүмат порталында рәсми бастырылырга тиеш.
3. Әлеге Карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Житәкче

И.Й.Кадыров

Татарстан Республикасы
Минзэлә муниципаль районы
Юртау авыл җирлегә Башкарма
комитеты карарына кушымта
№ 9 от 17.08.2026

**«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасының Минзэлә муниципаль
районы Юртау авыл җирлегә җирләреннән файдалану һәм саклау»
муниципаль программасы**

**«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасының Минзэлә муниципаль
районы Юртау авыл җирлегә җирләреннән файдалану һәм саклау»
муниципаль программасы паспорты**

Программаны эшләү өчен нигезләмә	РФ Җир кодексы , 06.10.2003 N131-ФЗ "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль закон
Заказчик	Татарстан Республикасының Минзэлә муниципаль районы Юртау авыл җирлегә Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Юртау авыл җирлегә Башкарма комитеты
Программаны ң төп максаты	Юртау авыл җирлегә җирләрен саклау һәм рациональ файдалану чараларын тормышка ашыру
Программа ның билгеләнеш е	Юртау авыл җирлегә җирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Көтелгән нәтиҗәләр	Җирләрен саклау һәм рациональ файдалану өлкәсендә дәүләт сәясәтен тормышка ашыру, бозылган җирләрен торгызу, халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм яшәү сыйфатын арттыру
Программа ны тормышка ашыруны контрольдә тоту	Юртау авыл җирлегә Башкарма комитеты

Программа ны гамәлгә ашыру механизмы	Жирләрне саклау һәм рациональ файдалану буенча хужалар һәм кулланучылар эшчәнлеген координацияләү Юртау авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла. Программага кирәк булганда төзәтмә кертелә.
Финанслау чыганаclarы	Программаны тормышка ашыру муниципаль берәмлек бюджеты һәм оешма акчалары исәбенә башкарыла. 2026 ел - 0 сум; 2027 ел - 10 000 сум; 2028 ел - 10 000 сум.

1. Муниципаль программаны тормышка ашыруның тиндәш өлкәсендә агымдагы хәлнең һәм төп проблемаларның тасвирламасы

Жир - әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аның кулланылышы башка барлык табигый объектлар белән бәйле: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир катламнарының башка кыйммәтләре. Жирдән файдаланмыйча һәм сакламыйча башка табигый ресурсларны куллану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасыз караш тиздән яки якын киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жир өслегенең - туфрагының жимерелүе, аның химик һәм радиоактив пычрануы гына түгел, ә бөтен табигый комплексның экологик начараюы белән дә бергә бара.

"2026 - 2028 елларга Минзәлә муниципаль районы Юртау авыл жирлеге жирләрәннән файдалану һәм саклау" муниципаль программасы (алга таба - Программа) икътисадны ныгыту максатында, жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүче жирләрдән файдалану һәм саклауның уңайлы шартларын булдыруга юнәлдерелгән.

Жир фондының төрле максатлар өчен зур күләмнәрдә кулланылышы әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр сала. Табигатьтә барлык нәрсә үзара бәйләнештә. Шуңа күрә буыннарның берсенең дәрәжәсез эшләвен бозу, ул урман булсынмы, хайваннар дөньясымы, жирме, дисбаланска китерә һәм экосистеманың бөтенлеген боза.

Жирне рациональ кулланмау, аңа карата кулланучан һәм хужасыз мөнәсәбәт аның башкаручы функцияләре бозылуга, табигый үзенчәлекләренең кимүенә китерә.

Жирне саклау жирдән рациональ файдалану тәмин ителгәндә генә нәтижәле булырга мөмкин.

Юртау авыл жирлегенең тотрыклы социаль-икътисадый үсеш проблемалары һәм аның халкының экологик куркынычсыз тормыш эшчәнлегә хәзерге этапта жирләрне саклау һәм файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән нык бәйле. Авыл жирлегә дәрәжәсендә жирне саклау һәм файдалануның жирле проблемаларын бәйсез рәвештә, тулы, комплекслы һәм акыл белән, хәзерге яшәүче кешеләрнең генә түгел, ә киләчәк буыннарның мәнфәгатьләре өчен дә хәл итәргә мөмкин.

Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Юртау авыл жирлегә территориясендә рөхсәт ителгән төрле кулланышлы жир участоклары бар.

Иң кыйммәтлеләре - авыл хужалыгы жирләренә караган авыл хужалыгы кулланышындагы жирләр.

Жирлек территориясендәгә көтүлекләр үзләренең культура-техник халәте буенча нигездә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлек азыгын кулланучыларның барысын исәпкә алып, табигый көтүлекләр зур йөкләнеш тоймыйлар. Жирлекнең барлык көтүлекләрендә яшел масса гәмәлдә артыгы белән.

Жирләрнең экологик хәле уртача яхшы, ләкин стихияле рәвештә санкцияләnmәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик ситуацияне начарайта.

2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, тормышка ашыру вакыты һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрне куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары: Юртау авыл жирлегә Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, җаваплылыгы һәм контроль астында булуы, нәтиҗәлелек.

Муниципаль программаның максатлары: туфракның пычрануын, ярлылануын, деградацияне, бозылуын, жирләрне һәм туфракларны юк итүен һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре (зыянлы) тәэсир итеп булуын алдан кисәтү һәм бетерү, шул исәптән авыл хужалыгы кулланышындагы жирләрдә туфракның уңышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен, жирләрдән рациональ файдалануны тәмин итү,

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәгә бурычларны хәл итәргә кирәк: Житештерүдән һәм кулланудан чыккан калдыклар белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;

- Жирләрден файдалану һәм саклауның нәтижелелеген арттыру, жирләрне оештыру һәм рациональ файдалану һәм саклауны тәмин итү;

- Яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;

- Жирләрне исәпкә алуны үткәрү.

Жирләрне исәпкә алу жирләрнең деградациясен, пычрануын, чүплеккә әверелүен, жирләрнең бозылуын, хужалык эшчәнлегенң башка тискәре (зыянлы) тәсирен алдан кисәтү өчен, кулланылмаган, рациональ кулланылмаган яки максатлы кулланылмаган һәм рөхсәт ителгән кулланышка туры килмәгән жир участкаларын, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

Бу программаны гамәлгә ашыру жир куллануны тәртипкә салуга; яңа жир участкаларын әйләнешкә кертүгә; авыл жирлегенә инвестиция жәлеп итүчәнлеген арттыруга, шуның үзенчәлекле икътисады үсешенә, жирне нәтижелерәк куллануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

- 1) торак пунктларын төзекләндерү;
- 2) жирнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;
- 3) жирдән нәтижәле файдалану.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты - 2026-2028 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Юртау авыл жирлеге территориясендә жирне саклау һәм файдалануның нәтижелелеген арттыру буенча чаралар планлаштырыла.

№ т/б п	Чаралар атамасы	Финанслау финанслау чыганагын күрсәтеп	Башкаручы	Башкару вакыты	Жаваплы зат

		(тыс.руб)			
1.	Чокыр үрләрән ныгыту	Оешмаларның, шәхси затларның, жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
2.	Грунтның киң таралган файдалы казылмалар карьерларына инвентаризацияләү үткәргү. Күрсәтелгән карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.		Авыл җирлеген башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет җитәкчесе
3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларның, шәхси затларның, жир кулланучыларның үз акчалары	Карьерларда һәм файдаланучылар	Даими	Җитәкчеләр оешма, шәхси затлар
4.	Шәхси буаларны, гидротехник һ.б. су объектларын ачыклау һәм бу корылмаларны конкрет хужалар тарафыннан тикшерү.		Авыл җирлеген башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет җитәкчесе
5.	Жирнең бердәм мәгълүмат базасын формалаштыру һәм аны жир куллану цикләрен, линияле корылма объектларын, юл челтәрен, жир цикләүне куеп, теркәү.		Авыл җирлеген башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет җитәкчесе

	куллану, сыйфат күрсәткечләре				
6.	Юртау авыл жирлегенә торак пунктлары территориясен төзекләндерү һәм яшелләндерү	20 000 сум.	Авыл жирлеге башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
7.	Авыл хужалыгы жирләрен агач- куаклар басып китүдән, чүп үләннәреннән, зарарлы организмнардан саклау чараларын үткөрү	Жирдән файдаланучылар ның үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Деградациягә, пычрануга, чүпләүгә, башка тискәре (зиянлы) хужалык эшчәнлегә тәэсиренә дучар булган жирләренә яхшырту һәм торгызуны тәэмин итү	Жирдән файдаланучылар ның үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар